

Pinacoteques dels museus catalans

Jaume Mercadé i Vergés

Aquesta edificació de planta rectangular, paral·lela al carrer de la Font Vella, es va construir al segle XVIII. A les sales de la primera planta es conserven elements i pintures murals originals d'aquesta època. El 1912 s'efectuà una reforma important, a conseqüència del fet que la descendent de Joaquim Sagrera, Mercè Sagrera, en contraure matrimoni amb Francesc Alegre, convertí l'edifici en un model d'habitatge romànic-modernista, reforma que fou portada a terme per l'arquitecte municipal Melcior Vinyals amb la important col·laboració de Josep Puig i Cadafalch.

En aquesta casa pairal-senyorial d'artesans del tèxtil i agricultors, nasqué el 1777 en Joaquim Sagrera i Domènech, prohom destacat per haver lluitat contra la invasió napoleònica, el qual caigué presoner el 1811 i fou condemnat a mort. Posteriorment va ésser indultat i, en retornar amb glòria, rebé una condecoració de Ferran VII. El 1820 fou nomenat alcalde de Terrassa, on morí el 1825 amb tot el respecte dels ciutadans.

La casa quedà una mica abandonada, a causa dels diversos esdeveniments econòmic-socials, fins que el cognom es perdé pel matrimoni de Mercè, passant dels Sagrera als Alegre, grans industrials del segle XX.

Com hem dit, el 1912 es produeix la reforma modernista als dos vessants de la casa, i el 1973, arran de la incorporació de l'edifici al patrimoni municipal, es converteix en museu, el qual conté diverses col·leccions de gran interès, amb els productes dels llegats i altres donacions, que han enriquit extraordinàriament el contingut museístic.

Destaquen, en el vestíbul, unes pintures de **Pere Viver**, olis sobre tela aplicats a la paret com a murals, representant les quatre estacions. Es complementa amb motius decoratius característics del segle XIX i amb dibuixos de **Bartolí** i de **Domingo**.

A l'habitació lateral que dóna al carrer ("quarto de la reixa") s'hi conserven els mobles originals de la primera època de la casa, amb dues cadires de braços monumentals, usades en diverses ocasions per la Corporació Municipal

en algunes recepcions oficials. La cambra queda completada amb unes pintures de **Ros Paloma** de principis del segle XIX (1812).

El "hall", d'estil eminentment modernista, és la part més característica, interessant i, si més no, impressionant, de l'edifici. Aquí es van filmar els interiors de la pel·lícula "La teranyina", gràcies a l'ambient de l'època que s'hi respira en tot moment, sense mancar-hi un sol detall. Hom se sent transportat 90 anys enrere. La barana de l'escala monumental de fusta de caoba, com també el disseny total, és obra de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch. Les columnes, coronades pels capitells, simbolitzant els pilars fonamentals de l'economia de la família (i de tot el Vallès) –el Comerç (El vaixell i la serp), la Indústria Tèxtil (La teranyina i la roda dentada) i l'Agricultura (La falç i el raïm)–, juntament amb els plafons ornamentals de paisatges neoclàssics de **Pere Viver** i la diversitat de mobles d'excel·lents quadres dels pintors locals **Vancells** ("Posta de sol"), **Tomàs Viver** ("Marina"), i en un decoratiu cavallet, una "Gitana" de **Cortès**.

Acaben de completar el conjunt, uns excel·lents quadres dels pintors locals **Vancells** ("Posta de sol"), **Tomàs Viver** ("Marina"), i en un decoratiu cavallet, una "Gitana" de **Cortès**.

Quan pugem l'escala, admirem quatre frescos gegantins de **Joaquim Vancells**, encàrrecs especials de la família, on hi són representats els tres masos propietat patrimonial: "Can n'Ametller", "Can Palet" d'Ullastrell, i el "Mas Vall", i com a motiu primordial, el lloc de Rubió, entre l'Anoia i el Bages, on va caure presoner Joaquim de Sagrera, amb una llegenda al peu del quadre, que per la seva peculiaritat transcrivim íntegrament: "Altures de Rubió, paratge on el cabdill terrassenc Joaquim Sagrera i Domènech, després de sostenir una lluita desesperada amb sos braus sometents, contra l'exèrcit francès els dies 12, 18 i 25 de setembre de l'any 1811, fou fet presoner i condemnat a mort pels invasors de la pàtria". I una placa de marbre: "1808 – Aquí nasqué i morí, Joaquim Sagrera i Domènech, qui es distingí lluitant per la independència de la pàtria. –Terrassa, en el 1er. Centenari del 1908".

Arribem al menjador, o Sala d'Actes Oficials, amb la gran taula procedent de la Torre Salvans, vora La Barata, on s'efectuaven les Reunions de Consell del Govern Estatal, en les darreries de la Guerra Civil. Prevalen, en aquesta Sala, els tres plafons modernistes d'**Alexandre De Riquer**, del 1901, tríptic que simbolitza els tres elements, Comerç, Indústria i Agricultura, i que estava destinat a l'Institut Industrial de Terrassa, però que mai no s'hi arribà a instal·lar. Entre altres quadres, mereix esment una magnífica marina, les barques característiques de **Modest Urgell**.

Després de recórrer diverses saletes o habitacions del casal, decorades amb frescos al·lusius a les lluites d'Hernan Cortés, escenes bíbliques del rei Salomó i decoracions de l'alco-

va, s'accedeix a la Sala Fèlix Mestres (1872-1933), retratista i professor de renom, amb una col·lecció de diverses obres, entre figures, retrats i interiors, de realització acadèmica, de justa entonació i de plausible interès.

La Sala Salvans alberga una de les més importants col·leccions d'art xinès que existeixen en el nostre país. Donació de la família Salvans a la ciutat els anys 70, s'hi poden admirar els més valuosos i rars exemplars de marfil, corall, cristall de roca, quars, cristall negre, jade i porcellana xinesa del segle XVIII. Extensa i interessantíssima mostra, digna de contemplar detingudament.

La Saleta de llegats i donacions de pintures de **Santusagna**, **Gussinyé**, **Mestres**, i **Laureà Barrau** (7 obres), es contempla abans de la Sala **Mateu Avellaneda** (1902-1949), dibuixant terrassenc, que podríem denominar cronista gràfic d'edificis i temes locals, amb una extensíssima exposició de documents històrics dibuixats al carbó, llapis, ploma, aiguada, etc. (més de 300 exemplars), la major part del 1937, i d'esplèndida realització, autèntic testimoni de la història de la ciutat.

Els llegats dels escriptors **Agustí Bartra** i **Ferran Canyameras**, amb diversos exemplars de llurs obres i objectes personals, conjunten amb una bona recopilació de caricatures i retrats d'artistes com **Opisso**, **Prat**, **Grau Sala**, **Morató**, **Bon**, **Miralles**, **Sunyol** i **Castanys**.

Sala **Josep Martínez Lozano** (1923). Aquesta secció conté un recull considerable d'obres ben escollides, donades per aquest emblemàtic artista a la ciutat. Pintura molt representativa i característica de l'autor, amb un magnífic autoretrat i diverses aquarel·les i olis de distinta temàtica i de personal execució pictòrica.

I finalment, la interessant Sala **Carles Baca-Flor**, pintor peruà, vinculat a Terrassa mercès a l'amistat que l'unia amb un ciutadà terrassenc, qui donà tota la seva col·lecció d'obres d'aquest pintor. Quadres de gran efecte, de tendència eminentment impressionista –podríem qualificar de sorollesca– i de molt lloable qualitat.

Tenim entès que existeix un extens patrimoni per exposar, en espera d'una remodelació de la resta de la mansió, de la qual en queda, encara, gran part per agençar.

No deixem d'esmentar els bonics jardins de darrere la casa, que el municipi ha convertit en parc d'ús públic.

Per acabar, ens plau, des d'aquestes línies, regraciar la conservadora interina, Sra. Maria Bonastre, per les atencions rebudes.

En resum, un interessantíssim museu, digne d'una bona visita i que recomanem als lectors.

CASA ALEGRE DE SAGRERA
Font Vella, 29-31 - Tel. 731 66 46 - Terrassa